

Vietnamská delegace v ČR (květen 2008): zprava doleva David Mrkos, Marta Macháčková, 6. zprava Jindřich Martinák

BEZVĚTŘÍ V ČESKÝCH LESÍCH

„PODNIKÁNÍ“ ZA HRANICÍ ZÁKONA SE V ČESKU ZŘEJMĚ VYPLÁCÍ. PŘÍPAD CIZINCŮ ZNEUŽÍVANÝCH PŘI PRÁCI V LESÍCH, NA KTERÝ UPOZORNIL NP LETOS V LEDNU, SE POLICII STÁLE NEDAŘÍ ÚSPĚŠNĚ PROŠETŘIT. STEJNĚ JAKO PŘEDCHOZÍ AKTIVITY HLAVNÍCH AKTÉRŮ.

Rozbitou silnici v severočeském Libouchci lemují pospravované domy. V zimním slunci vypadají skoro malebně. Všude klid a ticho, venku ani noha. Cesta vesnicí se klikatí vzhůru do mírného kopce. U nových baráků zahýbá k bílému dvouposchoďovému stavení. Skládá se z dřevotřískových desek, stejně jako v sedmdesátých letech tolik oblíbené okály.

Budova má na první pohled již něco za sebou. Slouží jako levná ubytovna. Právě před ní stojí pan H. Není sám. Přijel sem s malým filmovým štábem z Německa. Kameraman se snaží obsáhnout pana H. i budovu za ním, zvukař zachycuje řečené, tlumočnick překládá z režisérka se ptá. Pan H. vzpomíná. Pochází z Vietnamu a předloni tu bydlel stejně jako několik dalších jeho krajanů. Dva nekonečné měsíce.

VE STOPÁCH LESSA

Brzo ráno vstal, posnídal, když bylo co, pak ho naložili do auta a odvezli na desetihodinovou šichtu do lesa, kde sázel stromky. Večer ho přivezli zpět. Skoro každý den, nepracovalo se jen, když pršelo. Stejně jako ostatní nedostal zaplacen. Vyhrožovali jim, měli hlad. Vše skončilo, až když sebral odvalu a sám odešel. Jeho příběh kopíruje příběhy stovek dalších lidí, kteří měli během posledních dvou let se

zaměstnáním v lesích podobnou zkušenost: Vietnamci, Mongolové, Rumuni, Slováci (viz NP 367 z 18. 1. 2011).

Přítomnost filmového štábu v Libouchci není náhodná. Odírání zahraničních dělníků, které se v mnoha případech dá kvalifikovat jako obchod s lidmi, budí pozornost médií. Ve státním podniku České lesy, a. s., Krkonošském národním parku a na Šumavě mělo nejspíše od roku 2009 pracovat pro různé firmy se stejným okruhem majitelů přes tisícovku lidí. Zdá se, že většina z nich, ne-li všichni, dopadli podobně jako pan H. Podle organizace La Strada jde o největší podobný případ za posledních patnáct let. Je navíc možné, že zahraniční dělníci budou za podobných podmínek pracovat v lesích i letos.

Firmy, které je zaměstnávaly, fungovaly a zřejmě nadále fungují jako subdodavatelé holdingu Less a jeho dceřiných společností, především Less & Forest. Tam, kde Less nebo Less & Forest získaly veřejné zakázky na práci ve státem spravovaných lesích, se objevují zneužívání cizinců. Majitel holdingu Jan Mičánek veškerou zodpovědnost odmítá. Zastavit podivné „zaměstnávání“ cizinců se nedaří ani policii. Na rozdíl od německých dokumentaristů zatím nepřikládají příběhu pana H. a dalších příliš velkou váhu.

KOMPLOT Z EU

Až do medializace celé kauzy na začátku tohoto roku měl oficiální šetření v celé věci na starosti jediný policista z obvodního ředitelství pro Prahu 1. V tuto chvíli se o případ zajímá i útvar pro odhalování organizovaného zločinu (Ú00Z), který byl ovšem o případu informován již před rokem. Podle zdroje blízkého vyšetřování jsou policisté k celé kauze velmi skeptičtí. Dokonce opakovaně naznačují, že právníci postižených a neziskové organizace, které se ve věci angažují, případ nafukují, neboť díky tomu získaly granty z Evropské unie.

Argumentace policistů z Ú00Z se skoro doslova shoduje s postojem Tomáše Zmeškala, ředitele firmy Less & Forest. Zmeškal pro *Lidové noviny* uvedl: „Je to hrůznost EU. Ta financuje program, který má odhalovat trestnou činnost související s nelegálním zaměstnáváním a obchod s lidmi. To pak otevírá prostor, aby si vydělali advokáti.“

S ohledem na logiku podobných tvrzení asi nepřekvapí, že policii se zatím nepodařilo žádný trestný čin v souvislosti s tímto případem prokázat, i když má vedle svědků ochotných vypovídat k dispozici také dokumenty a hlavně jména lidí, kteří měli celou věc organizovat. Minimálně jeden z nich přitom policii není neznámý. Stejná jména se navíc objevují i v případě

Autoři: **Martina Křížková a Alexandr Budka**

podvodu ve Vietnamu z roku 2008 (viz *NP 367* z 18. 1. 2011). Ani v této věci se pražské policii nepodařilo trestný čin prokázat.

KDO JE KDO

Jak již Nový Prostor informoval dříve, v obou případech hraje roli několik firem, za které jednájí především Jindřich Martinák a David Mrkos. Martinák vystupuje jako jednatel či ředitel, Mrkos jako majitel těchto firem. Vedle nich se objevují nejčastěji jména brněnských právníků Marty Macháčkové a Aloise Mikuláška, spolu se jménem partnerky Jindřicha Martináka Ireny Knápkové. Všichni se potkali nejpozději na jaře 2008, kdy se jako zástupci firmy Gurama Property začali pohybovat ve Vietnamu.

Na konci téhož roku již byli pravděpodobně bohatší o více než milion dolarů a skoro dva tisíce platných vietnamských pasů. Měli také kontakt na Sona Nguyen Kima, který jim o pár měsíců později (v březnu 2009) pomohl zorganizovat náboru prvních šesti stovek Vietnamců, kteří šli pod jejich hlavičkou sázet stromky v Českých lesích. V tu chvíli už ale jednali za firmu Affumicata. Podle všeho se jim také podařilo navázat důležité politické a obchodní kontakty, které minimálně při svém vietnamském dobrodružství velmi dobře zúročili. Což zejména ve spojení s Jindřichem Martinákem vyvolává rozpaky.

David Mrkos podle svých slov pracoval v devadesátých letech jako policista na hospodářské kriminalce. Jindřich Martinák se naopak pohyboval spíše na druhé straně zákona. V červenci 2005 byl podle zdroje blízkého tehdejšímu vyšetřování odsouzen spolu se třemi společníky za vydírání v případě fingoaného únosu na dva roky vězení. Poměrně dlouho se mu dařilo vyhnout nástupu trestu, takže z věznic v Kuřimi měl být propuštěn až v březnu 2009. Pravděpodobně odseděl jen polovinu trestu, a tak byl na svobodě již začátkem roku 2008. V září téhož roku již jednal s tehdejší místopředsedou poslanecké sněmovny Vojtěchem Filipem (KSČM). Ale nepředbíhejme.

PODVOD JMÉNEM STÁTU

David Mrkos řekl letos v lednu NP, že se s Jindřichem Martinákem zná čtyři roky. Potkali se zřejmě v době, kdy se Martinák měl vyhýbat nástupu výkonu trestu, tedy v letech 2006 až 2007. Kdy se seznámili s Macháčkovou a Mikuláškem není jisté. Oba právníci spolu vlastní firmu pro daňové poradenství May Consulting, která se mimo jiné orientuje na vietnamské podnikatele v Brně. Přípravují pro ně smlouvy, vedou účetnictví a zpracovávají daně.

Firma Gurama Property je založena koncem října 2007 a o tři týdny později získává povolení ministerstva práce a sociálních věcí na zprostředkování zaměstnání pro Čechy i cizince. Deset dní nato se původní osazenstvo firmy kompletně vymění. Od prosince se jednatelkou a spolujednatelkou Gurama Property stává Martináková partnerka Irena Knápková, v dubnu 2008 získávají podíl Macháčková s Mikuláškem a od února 2009 i firma Affumicata, v níž figuruje David Mrkos.

Začátkem roku 2008 se Mrkosovi s Martinákem podařilo náhodou kontaktovat Nguyen Minh Taa. Znal vietnamské firmy, které vyváží dělníky do zahraničí. Ve Vietnamu jde o státem podporovaný byznys, díky kterému tisíce lidí pracují v Japonsku, Jižní Koreji, Thajsku či Malajsii. Co však bylo možná ještě důležitější, Tao se znal s Macháčkovou i Mikuláškem a věřil jim. Dříve podnikal v Brně a oni mu vedli účetnictví.

Martinák s Mrkosem vystupovali jako zástupci neexistujícího programu české vlády na zprostředkování práce pro vietnamské dělníky v Česku. Mezi dubnem a červencem 2008 předal Tao Martinákovi a Macháčkové na šesti různých schůzkách v Hanoji a Bangkoku přes milion dolarů jako zálohu za vyřízení dokumentů pro Vietnamce, kteří chtěli pracovat v Čechách a tisíc osm set sedm platných cestovních dokladů. Peníze i pasy zmizely.

S POSLANCI VE VIETNAMU

Důvěra Minh Taa (stejně jako dalších vietnamských firem a institucí) v jednání Martináka

s Mrkosem byla posílena díky domnělé záštitě českého státu nad celou akcí. V květnu 2008 k nám zamířila vietnamská delegace v čele s náměstkem vietnamského ministerstva práce. Na všech jednáních byli přítomni i zřejmě právě čerstvě propuštěný Jindřich Martinák a Marta Macháčková. V Brně byli přijati zástupci kraje. Delegace navštívila několik firem a hostili ji i v mladoboleslavské nemocnici, kde se mělo jednat o dovozu zdravotních sester. Podobně byli během roku 2008 Martinák, Mrkos i Macháčková několikrát přijati na vietnamském ministerstvu práce.

V lednu 2010 vypověděl na policii Miroslav Vacek, bývalý ministr obrany, že jej v září 2008 kontaktoval David Mrkos jako zástupce firmy Affumicata. Podle policejní výpovědi Vojtěcha Filipa, který byl také v této souvislosti požádán o podání vysvětlení, mu generál Vacek představil Jindřicha Martináka ještě v září 2008. Měli se setkat kvůli požadavkům českých firem na vietnamské dělníky.

Filip dále řekl, že Martinák se zúčastnil zahraniční delegace Poslanecké sněmovny a ministerstva dopravy, kterou vedl v listopadu 2008 do Vietnamu právě on. Na oficiálním seznamu členů delegace jméno Martinák nebo Mrkos chybí. Naopak zde nechybí generál Vacek. Podle Minh Taa a Zdeňka Kuzdase, který v tu dobu pro Gurama Property také pracoval, přijel v listopadu do Vietnamu David Mrkos, i když nebyl členem delegace. V „barvách“ Gurama Property měl naopak vystupovat generál Vacek. On sám na policii spolupráci s Gurama Property popřel s tím, že se zapojil až do aktivit firmy Affumicata v roce 2009 (Miroslav Vacek vypovídal na policii v době, kdy ještě činnost této firmy při zaměstnávání zahraničních dělníků v českých lesích nebyla obecně známá – pozn. red.) I když charakter styků mezi Mrkosem, Martinákem a oběma politiky není jasný, pro jejich partnery ve Vietnamu to byl signál, že se o svěřené peníze a pasy nemusí obávat. Minh Tao podal trestní oznámení na Jindřicha Martináka a firmu Gurama Property až v dubnu 2009, skoro rok potom, co byly cestovní doklady i peníze předány.

LIBOUCHEC GATE

Pro oba případy je přítom symptomatické, že za všemi aktéry zůstávají nezaplacené účty, takže není tak těžké najít svědky, kteří jsou ochotni o jejich činnosti i vzájemných vztazích vypovídat. Ve Vietnamu platily jejich pobyt vietnamské firmy, které věřily, že díky nim vyvezou do Česka tisíce dělníků. Za školení, stravu či ubytování cizinců, které najímají na práci v lese, zůstaly během posledních dvou let po celé republice milionové dluhy. Ani ubytovna v Libouchci, ke které se vrátil pan H., není výjimkou. Nezbyvá proto než věřit, že kromě německých filmových štábů začne tato místa navštěvovat i česká policie. ■ ■ ■

FOTO: DAVID KUMERMANN

David Mrkos: Známe se čtyři roky.